NEWSLETTER
EK PEKING

květen 2012
EK ZÚ Peking
2 Ritan Lu, Jianguomenwai
Beijing 100600, China
commerce_beijing@mzv.cz

Úvodní slovo

Vážení přátelé,

nechali jsme první máj za sebou a za pár dní budeme moci s našimi dětmi slavit jejich svátek. Počasí nám alespoň zde v Pekingu přeje, rtuť na teploměru stoupá podobně jako horečka na měnových trzích, kde se obchoduje s velmi nestálým eurem, nebo v úřadovnách nejvyšších představitelů čínské vlády, kteří připravují na podzim co možná nejhladší přesun moci ze současné generace na tu nastupující. V tomto směru bychom mohli oprášit úvodník z minulého čísla, jelikož otázky ohledně budoucí trajektorie čínského rozvoje v ekonomice i politice neustávají, naopak přibývá různých předpovědí, odhadů a zaručených zpráv.
Čínská vláda hledá nástroje, kterými by pomohla ekonomickému motoru země pokračovat ve vysokých obrátkách, přitom se stále nižší spotřebou energie a surovin, menšími oblaky kouře a zplodin a nejlépe taky s využitím nového paliva – domácí poptávky. A když už mluvíme o motorech, právě automobilový průmysl považují ekonomičtí plánovači za jeden z klíčových oborů, kde by měla Čína v budoucnu získávat navrch nad doposud vyspělejší konkurencí ze Západu. Ve výrobě klasických vozidel se jí to asi hned tak nepodaří a tak zatímco se snaží vlastním továrnám pomáhat různými ústrky vůči konkurenci (kupř. omezování přístupu zahraničních výrobců k veřejným zakázkám), dalším polem pro expanzi se mají stát elektromobily. Více podrobností přináší náš článek věnovaný této problematice.
Zároveň pro uklidnění zahraničních partnerů a rozšíření nabídky pro koupěschopné vrstvy obyvatelstva přichází Čína s postupným otevíráním svého zdánlivě bezedného trhu. To je jistě dobrá zpráva i pro naše exportéry, kteří jedním okem sledují nákupní obrat v Německu a dalších zemích jednotného trhu, aby tím druhým pošilhávali po nových možnostech uplatnění. O tom, že každá mince má dvě strany a koláče bez práce jsou jen v pohádce, píšeme v další praktické příloze našeho newsletteru zaměřené na rady při vývozu zboží na čínský trh.
V rámci tréninku jsme pro Vás připravili také další díl čínské etikety neboli průvodce kulturním labyrintem asijského obra, dále Vám naservírujeme porci nových informací z naší činnosti a plánovaných akcích nejbližšího období, na něž bychom rádi mnohé z Vás přilákali. V Číně platí možná ještě víc než jinde – kdo není vidět, jako by nebyl. Chtěli bychom proto umožnit našim tradičním výrobkům, ale i novým technologiím větší viditelnost na čínském trhu.
Nezbývá než si popřát, aby se naše společné akce vydařily ku prospěchu budoucích obchodů. A pro zájemce dodáváme že od 25. do 29. června t. r. bude opět možnost pohovořit si s námi napřímo během porady ekonomických radů – stačí kontaktovat Svaz průmyslu a dopravy a zarezervovat si čas. Těšíme se na Vás

Petr Vávra
EK Peking

Úvodní slovo……1
Čínské elektromobily najdete stále především za branami výstavišť……1
Dáky v Číně – žádná legrace……3
Aktuality EK – květen 2012……4
Co chystá EK v červnu 2012……5

Čínské elektromobily najdete stále především za branami výstavišť

Na začátku měsíce května se zavřely brány za veletrhem Beijing International Automobile Exhibition. Zahraniční novináři tak měli opět po roce možnost bilancovat nad vývojem čínského automobilového průmyslu, který „už už“ dohání západní konkurenci. Jenže to „už už“ trvá poněkud dlouho. Ani tento veletrh nemohl skrýt, že čínští výrobci zaostávají za světovou konkurencí co se technologie spalovacích motorů týče. Čína však řešení má. V automobilové Číně se mají „ve velkém“ krotit toky elektronů.
Elektrická vozidla nabízí jedinečnou příležitost, jak v Číně „velkým skokem“ vybudovat automobilový průmysl verze 2.0, konkurovat světovým automobilovým výrobcům a (konečně úspěšně) exportovat čínské vozy do celého světa.
Snahy čínských plánovačů o podporu nově vznikajícího odvětví započaly již v roce 2009. S odeznívající krizí přišla Čína s plánem na uvedení tisícovky elektrických vozidel do provozu v desíti

květen 2012
EK ZÚ Peking
2 Ritan Lu, Jianguomenwai
Beijing 100600, China
commerce_beijing@mzv.cz

velkých městech, převážně v podobě popelářských vozů, autobusů a taxíků. Nyní se celý program rozšířil na pětadvacet měst a stále nabírá na rozsahu. Částka, kterou již Říše středu investovala do podpory elektrických vozidel a vybudování infrastruktury, se odhaduje na 15 bilionů USD. Celkové množství nabíjecích stanic s 40 až 80 nabíjecími místy a nabíjecí dobou mezi 10 až 30 minutami, se dostalo na číslo 75. Aktuální dvanáctiletá pětiletka předpokládá, že se bude po čínských ulicích prohánět do roku 2020 5 milionů bateriově poháněných elektrických vozidel (tzv. Battery Electric Vehicles, BEV) a hybridních elektrických vozidel (tzv. Plug-in Hybrid Electric Vehicles, PHEV).

Poslední zprávy z tisku však naznačují, že se pravděpodobně tyto ambiciózní plány v plném rozsahu neuskuteční. Například během třetího čtvrtletí loňského roku bylo registrováno pouhých 1 000 BEV a PHEV, což tvoří méně než 0,02 procenta z vozidel nově registrovaných v tomto období. Co stagnaci způsobuje? Na vině je hned několik faktorů.

Mezi první z nich patří nedostatek kvalifikovaných čínských dodavatelů baterií pro elektrické vozy. Přes investice čínské vlády do výzkumu a vývoje baterií ve výši téměř 10 miliard CNY se jen málo z dodavatelů dokázalo kvalifikovat jako certifikovaní výrobci, jejichž baterie mohou být do nových vozů použity.

Nenaplnily se ani prognózy tempa výstavby infrastruktury nabíjecích stanic. Čínské ministerstvo vědy a technologie volalo po výstavbě více než 400 000 nabíjecích stanic do roku 2015. Nicméně v loňském roce bylo zprovozněno jen 16 000 z nich. To představuje méně než 5 procent z plánovaného cíle.

V neposlední řadě neuspěly ani vládou vyčleněné dotace na podporu spotřebitelské poptávky. Například i když byla zájemcům o elektrická vozidla ve městě Shenzhen nabídnuta jedna z nejvyšších dotací v zemi (120 000 CNY za vozidlo BEV), automobilky doposud prodali v regionu pouhých 600 vozů.

Z těchto důvodů nakonec Čína spadla v žebříčku „nejrozvinutějších elektro – automobilových zemí“ z třetího místa v červenci 2010 na páté místo v únoru 2012. Tedy až za Japonsko, USA, Francii a Německo.

Proč jinak suverénní čínští plánovači tentokrát pořádně klopýtli? Důvodů je vícero.

Spotřebitelé se prozatím do koupě elektromobilu nehrnou. Je to jednak kvůli vysoké kupní ceně, omezené dostupnosti nabíjecích stanic, malému výběru modelů a také obav z nevyzrálosti technologie. Platí to všude na světě a ani v Číně tomu není jinak.

Výrobci automobilů se naopak „zasekli“ v situaci "počkáme a uvidíme". Mají důvodné obavy ze ztrát plynoucích z nadprodukce a nedostatku schválených průmyslových standardů. Čínský stát však má i zde řešení a hodlá – podobně jako v osmdesátých letech – do plnění svých ambicí mefistofelsky zaangažovat také zahraniční automobilky. Snaží se je (opět) nalákat na štědré dotace a zaručený přístup na lukrativní čínský automobilový trh. Co za to? Maličkost - poskytnutí technologií. Když ne přímo formou transferu, tak alespoň prodejem licence. Nabídka je to lákavá, avšak má svá úskalí. Vzniká zde riziko problémů ve Světové obchodní organizaci (WTO) kvůli porušení nařízení o volném obchodu dotováním rozvoje nového průmyslového odvětví. Samotní zahraniční výrobci, jimž Čína stále není schopna (a/nebo ochotna) zaručit ochranu práv duševního vlastnictví, pak nesou riziko odcizení technologií. Přes některé první vlaštovky (Mercedes a jeho spolupráce s BYD) je tak stále možno konstatovat, že zahraniční automobilky se do elektrifikace čínského automobilového průmyslu nehrnou.

Vzhledem k popsaným problémům a pomalému rozvoji celého odvětví tak vláda již začala slevovat ze svých nároků. Nyní se čínští úředníci snaží o zavedení nového, „fázového“ přístupu. Nejlepším řešením se jim zdá nejprve dotovat rozvoj sítě dobíjecích stanic pro elektrické autobusy a ostatní dopravní prostředky městské hromadné dopravy. Autobusové dobíjecí stanice a zkušenosti získané při jejich budování pak chtějí využít k budování rozsáhlé sítě elektrických stanic pro dobíjení automobilů.

Čínské ambice stát se globálním lídrem v oblasti elektromobilů tedy k ledu zatím nemíří. Vláda v Pekingu však musí společně s výrobci automobilů, dodavateli a poskytovateli infrastruktury přehodnotit strategii podpory trhu s elektrickými vozidly. Zatím to totiž vypadá, že Čína spíš přešlapuje na místě a nablýskané modely elektromobilů na pekingské autoshow tento dojem snadno nevyvrátí. V ulicích je totiž stále nepotkáte.

Jan Hebnar
Barbora Kocourková

květen 2012
EK ZÚ Peking
2 Ritan Lu, Jianguomenwai
Beijing 100600, China
commerce_beijing@mzv.cz

Dárky v Číně – žádná legrace

Bez dárků či pozorností to nepůjde. To je v čínském byznysu fakt. Dobrá zpráva je, že nemusí jít o nákladné veledary. Číňané si stále váží především gesta a staré čínské přísloví to potrvzuje: Li qing, renyi zhong (dar jako takový je nicotný, ale pocit z něho je hluboký).

A přesto si asi přejete, aby vynaložené prostředky, čas či osobní úsilí vybrat hezkou pozornost nepřišly vniveč a dárek skutečně zasáhl partnera na správném místě. Proto jsme tu my s další exkurzí do čínských tradic. O téma dárků jsme zákonitě zavadili ve všech předchozích dílech. Souvisí s „dáváním tváře“, pomáhá revitalizovat guanxi a v neposlední řadě je velkou kapitolou etikety na čínský způsob. Proto jsme nyní „obdarovávání“ obsadili do hlavní role.

Pokud vezmete čínskou politiku dávání darů do důsledku, zjistíte, že to není žádná jednoduchá vědní disciplína. Při výběru prezentu je zpravidla nutné přemýšlet nad vkusem protějšku, nalézt v sobě kreativitu, nejlépe se zamyslet nad přidanou hodnotou a pak se ještě strefit se do úzkého mantinelu osobního daru, nikoli však příliš intimního (bělící krém nebo krém na mimické vrásky se opravdu nedoporučuje). Dále je dobré vědět, jak dárek vhodně zabalit (nejlépe do červené barvy), kdy je vhodný okamžik pro předání (různě) a jaká je vhodná předávací choreografie (obě ruce, lehká úklona).

V byznysu může dárek prolomit první ledy, může navodit dobré emoce, s nimiž lze pak dále umně pracovat. Může také vypovědět o vaší dobré vůli, pozornosti a vkusu. Může o vás vypovědět i mnohem více…

Než zakoupíte dar, jistě si promyslíte, co si od jeho předání slibujete. Je to forma komunikace s partnerem, který neumí anglicky podobně jako Vy čínsky? Nebo se chcete vyhnout trapné situaci, když jste byli obdarováni a nemáte čím opětovat? Má to být luxusní dárek, který ukáže bonitu vaší společnosti? Nebo něco originálního dokazující vaší jedinečnost?

Pokud nejedete do Číny prvně a svého partnera již znáte, je to jednodušší. Můžete pořídit dárek na míru. Kousek křišťálového skla nebo dřevěného artefaktu, jenž ponese vyryté jméno partnera? Nebo umělecky vyvedené razítko rovněž (se jménem), kterým pak symbolicky označíte společný dokument? Gesto symboliky je přímý zásah do čínského srdce. Ovšem i pokud se rozhodnete darovat třeba jen tak ozdobné sklo, obzvláště barevné, chyba je téměř vyloučena. Špatné nemusí být kromě obligátního křišťálu nebo likéru či kvalitního vína ani lístky na renomované představení. Pokud se však bude jednat např. o objekt zvláštní umělecké kvality, neočekávejte raději, že bude plně doceněn.

Velmi vítány budou i společné fotografie v dárkovém provedení, resp. krásném rámečku. Dárek a vaše memento - výborná kombinace! Ženy potěší i parfém, který je v ČLR zpravidla velice drahou záležitostí.

Jedete-li do Číny poprvé, nebo budete-li hostit čínskou delegaci, můžete vsadit na univerzální dary. Například nádherná kniha fotografií o ČR bude jistě pochválena. Publikace o vašem tématu či dokonce vaší společnosti jakbysmet. Jednotlivcům uděláte radost i sadou psacích per, krásným zapalovačem, kapesním nožíkem, koženým pouzdrem na cokoli, firemním tričkem či čepicí (ne však zelenou jako pro … „paroháče“). A raději si drobností vezměte více. Pro strýčka příhodu.

Čínská mysl je poněkud fixována na symboly, jež nelze všechny plně obsáhnout. Právě proto Vám můžou trochu znepříjemnit dojem u případně pověrčivých a starších Číňanů. Hovořili jsme již o květinách, jež starším generacím mohou asociovat pohřební slavnost. Číňané také příliš neocení dárek v podobě hodinek. Výraz pro hodinky je homonymem slova konec/skon (zhong song). Podobné jazykové záludnosti činí nežádoucími také předměty, jako jsou deštníky či dokonce vějíře, které mají stejné znění jako slovo pro rozchod. Naopak obraz s výjevem běžícího koně/koňů znamená "rychlý úspěch".

V Číně existují tradiční festivaly založené na dávání dárků. Jedná se např. o Mid-Autumn Festival, kdy se lidé setkávají s rodinami již za srpnového úplňku a tradiční pochoutkou na stole je měsíční koláček (moon cake). Lidé si tuto sladkost také navzájem posílají po kurýrech, pročež se bohužel další (stý osmý) moon cake může stát stejně nežádoucí jako častá pozvání ke tchýni. Ovšem výborná možnost, jak na sebe upozornit, je poslat v tuto dobu obdarovávání něco zcela originálního. Může to být moon cake se jmény, či názvem firmy. Ale co třeba poslat čerstvé ovoce s milou poznámkou, že doufáte, že ovoce vhodně doplní rodinnou atmosféru a posezení nad měsíčním koláčem a snad udělá také něco pro jeho/její zdraví?

Číňané jsou v dávání dárků velmi velkorysí a rozhodně lpí na reciprocitě. Obdarujete-li, budete obdarováni. Lidé v této zemi mají ve zvyku novorozeňata svých blízkých obdarovávat zlatými

květen 2012
EK ZÚ Peking
2 Ritan Lu, Jianguomenwai
Beijing 100600, China
commerce_beijing@mzv.cz

přívěsky např. se znamením zvěrokruhu. Rodiče na oplátku mají doma uchystána tzv. červená vejce (vajíčka vařená v červeném barvivu) nebo jiné cukrovinky pro hosty, aby tito v žádném případě neodcházeli s prázdnou. Mezi přáteli a rodinou existuje také tradice červených obálek, které můžete naplnit bankovkami a obdarovat tak kupříkladu novomanžele při svatební hostině nebo mladé lidi během čínského Nového roku. Částka záleží na vašich možnostech. Nikdy se však nedává liché číslo, či obnos obsahující nešťastné číslo 4.

Když se v sedmdesátých letech Čína začala opět otevírat světu, byly dary velmi citlivou záležitostí. Každý si je přál, ale pro čínské řadové zaměstnance bylo zpočátku povinností jakoukoli drobnost odmítnout. V opačném případě mohli být obviněni z korupce a podezříváni z vyzrazení „státního tajemství“ za úplatu. Když se situace později uvolnila, začaly se dávat dary především kolektivní, resp. představitel hostitelské skupiny nebo naopak vedoucí hostující delegace dostal/předal velký dar „pro blaho všech“. I tato tradice byla později vytlačena osobním obdarováním všech členů malými dárky. Pro zajímavost dodejme, že režimní zvyklosti jsou patrné stále např. v absenci zanechávání spropitného v restauracích či taxi. Tato gesta bývala považována za kapitalistické móresy a v pevninské Číně (nikoli už v Macau, Hongkongu či na Tchajwanu) „dýško“ v drtivé většině míst není zvykem.

Jinak se však tradice dárků dosti uvolnila a bohužel se stává pravdou, že Číňané jsou dnes více marniví a cena daru holt má svůj význam. Častým prezentem mohou být drahá (zpravidla francouzská) vína nebo místní kultovní pálenka Moutai či Wuliangye, jejichž cena se (pro nás nepochopitelně vzhledem k chuti a pachové charakteristice) pohybuje mezi 3 000 až 100 000,- Kč.

Přesto jsou nákladné dary stále zpravidla nežádoucí, neboť zatěžují břemenem velké zavázanosti či neoplatitelné velkorysosti. Malé dárky normálních cen stále vedou! Buďte ale připraveni na rituální odmítnutí při předávání pozornosti. Na oficiální úrovni se pravděpodobně neodehraje, ale v neformálním prostředí může být dar důvěryhodně odmítnut dokonce až třikrát. Je to jen hra (tedy alespoň ve většině případů). Číňané také nemají ve zvyku prohlížet si dary ihned na místě. Souvisí to s velikostí gesta, jež se cení bez ohledu na obsah. Ale můžete je k rozbalení přátelsky přimět. Jsou v tomto ohledu flexibilní.

Pokud vy sami dostanete dárek doprovázený podezřením, že následně přijde žádost o „službičku“ pro vás nerealizovatelnou, můžete dárek klidně vrátit, čímž sdělíte bezprostředně a bez dalších komentářů svůj postoj.

Na závěr opět naše mantra: v Číně se na byznys musí pomalu a trpělivě. Než se přistoupí k samotnému jednání, je třeba oteplit atmosféru, posedět nejlépe vícekrát nad společným jídlem a poctít darem. Číňané chtějí mít vnitřní pocit, že před podepsáním kontraktu či zahájením spolupráce svého protihráče znají a jsou u něho v úctě. Je pro ně důležité vytvořit vztah s živým člověkem, nikoli anonymními zástupci společnosti. Dárek má magickou moc, kterou můžete využít ve váš prospěch.

Sandra Lang Linkensederová

Aktuality EK – květen 2012

Tento měsíc navštívili kolegové S. Lang Linkensederová a J. Hebnar dvakrát sousední samosprávné město Tianjin – nejprve sama SLL u příležitosti 19th Tianjin Investment and Trade Fair a poté společně v rámci programu EU-China Innovation Policy Workshop. Tianjin patří mezi nejdynamičtěji se rozvíjející oblasti Číny, proto se snažíme udržovat kontakty na dobré úrovni pro možné projekty v budoucnu. • Generální ředitel České televize P. Dvořák navštívil ve dnech 13. – 18. května Peking, Šanghaj a Changsha (provincie Hunan), aby projednal se zástupci celostátní televize CCTV, šanghajské Shanghai Television a Hunan Broadcasting System možnou spolupráci na poli televizní tvorby, zejména v oblasti animovaných filmů, tvorby pro děti a mládež, dokumentárních a vzdělávacích pořadů. Pokud se vše podaří podle plánu, na obrazovky čínských domácností by měl v červenci letošního roku opět zavítat Krtek se svými přáteli coby „nejznámější Čech v ČLR“. • Naše kolegyně S. Lang Linkensederová navštívila na pozvání hunanské vlády od 17. do 19. května veletrh EXPO Central China 2012, kde se mj. setkala s guvernérem provincie a zúčastnila se zahajovacího ceremoniálu Enterprise Europe Network – Central China Representative Office. S provincií Hunan bychom chtěli do budoucna rozšířit spolupráci včetně úrovně regionální. • 29. května uspořádalo velvyslanectví spolu s Brněnskými výstavami a veletrhy již tradiční jarní prezentaci výstavní metropole v Pekingu. Zúčastnili je jí zástupci dvacítky čínských obchodních a sektorových

květen 2012
EK ZÚ Peking
2 Ritan Lu, Jianguomenwai
Beijing 100600, China
commerce_beijing@mzv.cz

asociací spolu s dvěma desítkami novinářů, kterým ekonomický rada P. Vávra prezentoval aktuální informace o vzájemných obchodních a investičních vztazích. Na jeho prezentaci navázal generální ředitel BVV J. Kuliš s podrobnostmi ohledně jednotlivých akcí v Brně. Hlavní pozornost je pochopitelně upřena na podzimní MSV s tím, že BVV s podporou ambasády opakovaně pozvala ČLR, aby se v roce 2013 nebo 2014 objevila na této akci jako země – partner. • Téhož dne o nějakých osm set kilometrů na jihovýchod od Pekingu se velvyslanec L. Sečka spolu se zástupcem vedoucího ekonomického úseku J. Hebnarem zúčastnili jako čestní hosté slavnostního ceremoniálu rakousko-českého investora Qingdao Great River Hill Winery – uvedení nové vinařské značky na čínský trh. Firemní vinice ve městě Laixi v provincii Shandong produkují nyní v oblasti, která patří k nejlepším pro pěstování vinné révy, speciálně vyšlechtěnou odrůdu vína, ve finále doladěnou přidáním odrůdy Enira dovážené z vinic v Bulharsku, kde firma v minulosti též investovala.

Více na www.mzv.cz/beijing

Co chystá EK v červnu 2012?

Červen zahájíme ve znamení vína – 3. června jako hosté pekingské části Road Show of Wine, kde bychom se měli seznámit se zástupci dovozců a distributorů lahodného moku do ČLR, abychom mohli poskytnout tyto kontakty případným zájemcům z ČR. Návazně na tuto akci se zúčastníme zahájení a průběhu již tradiční výstavy Top Wine China od 4. do 6. června ve World Trade Centru v Pekingu. • 6. června přijíždí na další návštěvu ve spojení s chystaným tendrem na dostavbu JETE vládní zmocněnec V. Bartuška. Kromě setkání s čínským jaderným dozorem NNSA a státními podniky SNPTC a CPIC je na programu návštěvy také prohlídka budované JE Haiyang v provincii Shandong, kam dodává technologii americký Westinghouse. • Od 12. do 16. června bude ve spolupráci se ZK CzechTrade ekonomický úsek prezentovat české strojírenství na společném stánku na výstavě CIMES 2012. Kromě katalogových prezentací na stánku ZÚ/CzechTrade budou ČR reprezentovat vlastními expozicemi firmy TOS Varnsdorf a Kovosvit MAS. • 14. června chystáme pro firmu TEDOM prezentaci pro pozvané čínské partnery na rezidenci úřadu – diskuse bude o moderních technologiích pro čínský trh (kogenerace, bioplynové stanice atd.). • Od 18. do 22. června opět spojí síly ambasáda s CzechTrade, tentokrát na Aeromart Summitu v Tianjinu, kde se sejdou čínští i zahraniční hráči v leteckém průmyslu a dopravě, aby diskutovali o možnostech a výzvách na jednom z největších trhů v daném oboru ve světě. Čeští výrobci malých dopravních a sportovních/volnočasových letadel by neměli chybět díky katalogové prezentaci v režii obchodně-ekonomických zástupců ČR v ČLR. Bude se zároveň jednat o přípravnou akci před chystanou listopadovou účastí na Air Show ve městě Zhuhai, provincie Guangdong, kde bude již osobní přítomnost firem podpořena seminářem financovaným z projektu ekonomické diplomacie MZV.